

Nielurisojen osapoisto (tonsillotomia)

Nielurisat

Nielurisat ovat samanlaista kudosta kuin imusolmukkeet ja ne sijaitsevat nielun sivuseinämissä. Nielurisat voivat kasvaa niin isoiksi, että ne voivat aiheuttaa suuhengitystä, kuorsausta, unenaikaisia hengityskatkoksia ja syömisongelmia sekä hankaloittaa oikomishoitoa. Tämä on tavallista erityisesti lapsilla.

Nielurisojen osapoisto

Nielurisojen osapoistoleikkaus tehdään päiväkirurgisena toimenpiteenä. Potilas tulee sairaalaan aamulla sovittuna ajankohtana ja pääsee kotiin saman päivän aikana. Osapoistoleikkauksesta toipuminen on nopeampaa ja kipua yleensä vähäisempää kuin perinteisessä nielurisleikkauksessa, jossa nielurisat poistetaan kokonaan.

Leikkauksessa nielurisoista poistetaan vain nielua ahtauttava osa. Leikkausalueen haavan päälle kasvaa uusi limakalvo muutamassa päivässä, eikä ompeleita tarvita. Toimenpide tehdään nukutuksessa ja se kestää noin puoli tuntia. Toimenpiteen jälkeen potilaan vointia seurataan 4–6 tuntia ennen kotiutumista.

Leikkauksen jälkeen

Toimenpidepäivänä potilas tarvitsee lepoa ja aikuisen valvontaa. Leikkauksen jälkeen saattaa tulla vähän veristä eritettä suusta tai nenästä. Nukutusaineet voivat aiheuttaa pahoinvointia leikkauispäivänä. Myös väsymys, lievä lämmön nousu ja kurkkukipu, joka voi säteillä korviin, on normaalia parin päivän ajan leikkauksen jälkeen. Kipulääke helpottaa oloa ja riittävä juominen ehkäisee lämmön nousua.

Toimenpidepäivänä juomien ja ruokien tulisi olla viileitä ja pehmeitä. Juominen on tärkeämpää kuin syöminen. Sopivaa syötävää on jäätelö, mehujää, jogurtti, kiisseli, hedelmäsoseet ja pehmeät ruuat tai sosekeitot jäähdytettyinä. Tavanomaiseen ruokavalioon voi palata parin päivän kuluttua.

Hengitys voi haista poikkeavalle paranemisvaiheessa. Haju johtuu nieluun ilmaantuvista peitteistä, jotka kuuluvat normaaliin paranemiseen. Kuorsaus on tavallista muutamana yönä leikkauksen jälkeen johtuen leikkausalueen turvotuksesta.

Lapsi tarvitsee kotihoitoa yleensä 5–7 päivän ajan. Koululiikunnasta, liikuntaharrastuksista ja saunomisesta suositellaan viikon taukoa. Aikuisten toipumisaika on pidempi: sairausloman pituus on 10 päivää, jonka aikana on vältettävä voimakasta fyysistä rasitusta ja saunomista. Paraneminen on yleensä nopeaa, eikä jälkitarkastusta tarvita.

Alle 7-vuotiaan lapsen toisella vanhemmalla on oikeus Kelan korvaukseen leikkauspäivältä. Lääkäri kirjoittaa tätä varten tarvittaessa D-todistuksen. Muista kotihoitopäivistä lääkärintodistusta ei kirjoiteta.

Kivunhoito

Leikkauksen jälkeen kurkku on kipeä lapsilla noin viikon ajan ja aikuisilla 1–2 viikon ajan. Kipu on voimakkaimmillaan leikkauksen jälkeisinä päivinä ja se voi säteillä myös korviin. Kivun hoitoon tarvitaan yleensä kipulääkkeitä, joista lääkäri kirjoittaa reseptin. Kipulääkkeitä käytetään leikkauksen jälkeen säännöllisesti 3–5 päivän ajan reseptiin kirjoitetun annosohjeen mukaisesti ja sen jälkeen tarpeen mukaan. Itkuisuus, ärtyneisyys, huono syöminen, juominen ja nukkuminen viittaavat usein lapsen kivuliaisuuteen. Aamuisin kipu voi olla voimakkaampaa. Riittävä nesteytys sekä viileä ruoka ja juoma lievittävät myös kipua lääkehoidon lisänä. Lääkitys helpottaa nielemistä, mutta ei poista kipua kokonaan.

Jälkiverenvuoto

Toimenpiteen jälkeen nieluun muodostuu vaaleita peitteitä, jotka irtoavat noin viikon kuluessa leikkauksesta. On tavallista, että peitteiden irtoamisvaiheessa esiintyy vähäistä verenvuotoa nielusta. Vuoto voi joskus olla myös runsaampaa ja vaatia sairaalahoitoa. Vuotoa voi vähentää imeskelemällä jääpaloja ja laittamalla kylmäpakkauksen niskaan. Suuhun tuleva veri on hyvä sylkeä pois, sillä nielty veri aiheuttaa pahoinvointia.

Ota yhteys sairaalaan, jos

- potilaalla on kovaa kipua, joka ei kipulääkkeellä helpotu
- potilaalla on vaikeuksia syödä tai juoda riittävästi kipulääkityksestä huolimatta
- potilaan huononee tai lapsi on voimaton
- potilaalle nousee yli 38 asteen kuume tai pieni lämpöily jatkuu kauemmin kuin kaksi päivää
- suusta tai nenästä vuotaa runsaammin verta tai lapsi oksentaa verta
- potilaalla on hengitysvaikeuksia.

Yhteystiedot ympäri vuorokauden

Korvapäivystys T-sairaala, puh. 02 313 1525 (Savitehtaankatu 7, 20540 Turku)